

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Emmaboda kommun

*Caroline Liljebjörn
Certifierad kommunal
revisor*

*Maria Schönbeck
Revisionskonsult*

12 mars 2018

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2.	Revisionskriterier	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	6
3.1.1.	Iakttagelser	6
3.1.2.	Revisionell bedömning	8
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	8
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Revisionell bedömning	10
3.3.	Rättvisande räkenskaper	10
3.3.1.	Iakttagelser	10
3.3.2.	Revisionell bedömning	12

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för år 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi anser att beskrivningen av utfallet av verksamheten har förtydligats sedan föregående år. Vi anser även att de finansiella analysen av kommunens ekonomiska ställning har fördjupats.

För att utveckla utvärderingen av god ekonomisk hushållning ytterligare rekommenderar vi att förvaltningsberättelsen till exempel kompletteras med jämförelser med andra kommuner inkluderas i enlighet med vad som föreslås i idéskriften från SKL.

Vi vidhåller att överföringen av budgetmedel mellan åren inom ramen för investeringsredovisningen bör formaliseras så att ett beslut krävs för att den totala investeringsramen ska utökas. Beslutsunderlaget bör vara mer detaljerat än vad som framgår av investeringsredovisningen. Avstämning bör ske mot gällande finansiella mål. Vi anser även att investeringsredovisningen bör förtydligas så att det framgår hur nyttjade budgetmedel överensstämmer med den beslutade budgeten på projektnivå.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans i och med årets resultat. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat endast delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Av de finansiella målen för år 2017 uppfylls två av fyra finansiella mål.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av återrapporteringen framgår att 61 % av de beslutade åtgärderna är utförda. Nio av målen (29 %) har fått utökad tidsram som sträcker sig till och med år 2018. Vi bedömer måluppfyllelsen som god.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprä-
tade enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av den övergripande ansvarsutövningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens/landstingets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-01. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-06 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-03-26.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och controller.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I årsredovisningen finns ett avsnitt som beskriver kommunens verksamhet uppdelat i tretton olika områden enligt följande:

- Digitalisering och administration
- Barn & ungdomar
- Energi & klimat
- Bildning
- Individ & familj
- Äldre & omvårdnad
- Kultur & fritid
- Utemiljö & teknisk försörjning
- Bebyggelse & boende
- Arbete & etablering
- Näringsliv & turism
- Folkhälsa
- Vatten & avloppsrening

För varje område redovisas väsentliga händelser och viktiga framtidsfrågor. Det kan till exempel avse minskning av utsläpp av koldioxid och andra miljöpåverkande ämnen, utveckling av organisation och verksamhet för fler elever och förbättrad måluppfyllelse med oförändrade resurser, rekrytering av personal och minskad personalomsättning, säkring av trafikmiljöer med mera.

I avsnittet som innehåller förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och i förekommande fall efter räkenskapsåret. Beskrivningen omfattar viktiga beslut och händelser som genererat besök på kommunens hemsida. Inom ramen för den finansiella analysen beskrivs vikten att ha en hållbar ekonomisk situation. Det ska bland annat ske genom att verksamheten anpassad till avsedd kvalitet och gällande budgetramar samt att skapa utrymme för amorteringar.

I förvaltningsberättelsen anges även den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro, vilket innebär att frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron har ökat marginellt och uppgår för år 2017 till 4,4 % (4,3 %). I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter vä-

sentliga personalförhållanden som personalomsättning, åldersfördelning, kompetensutveckling, arbetsmiljö, genomförd medarbetarenkät, heltid som norm och rekrytering.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Det finns en arbetsgrupp som varje år tar fram ett kvalitetsbokslut som ska användas i kommunens utvecklingsarbete. Arbetet med intern kontroll lyfts fram som ett verktyg att öka kvaliteten på verksamheten.

I förvaltningsberättelsen görs en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning i förhållande till utvecklingen av ekonomiska nyckeltal. Jämfört med år 2016 ökar verksamhetens nettokostnader med 12,3 % medan skatteintäkter och generella statsbidrag endast ökar med 5,0 %.

Årets resultat, som uppgår till 1,4 mnkr (33,6 mnkr) är positivt på grund av finansnettot som bidrar med 6,6 mnkr (5,3 mnkr). Verksamhetens nettokostnader exklusive finansnetto utgör 101 % av skatteintäkter och generella statsbidrag, men inklusive finansnetto har 100 % av årets skatteintäkter och generella statsbidrag förbrukats.

Årets investeringar, som uppgår till 35 mnkr, har delvis finansierats genom minskning av fordran mot Migrationsverket.

Slutsatsen i analysen är att kommunens resultat i framtiden måste vara högre för att inte behöva finansiera en stor del av planerade investeringar via lån. Ökad belåning riskerar leda till att handlingsutrymmet för att möta ökade kostnader minskar. Det är därför viktigt att få kontroll över kostnadsutvecklingen i verksamheten och anpassa den till motsvarande förändring av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Gemensam förvaltningsberättelse

I årsredovisningen finns en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. Det finns upplysningar om ekonomi och verksamhet för varje bolag/förbund. Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 15,3 mnkr (43,7 mnkr).

Investeringsredovisning

Årets investeringar och dess finansiering redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Av investeringarna som uppgår till 35 mnkr år 2017 har 20,6 mnkr finansierats med medel som genererats under året medan resterande 14,4 mnkr har finansierats genom en minskning av likvida medel. Utfallet innebär att 90 % av investeringsbudgeten har förbrukats.

Enligt redovisningen överförs 10,7 mnkr av budgeten till år 2018. Vi noterar att årets investeringar och överföring till år 2018 överstiger budget 2017 med 6,7 mnkr. Vi noterar även att det enligt investeringsredovisningen saknas beslutad budget för flera investeringar som utförts under år 2017.

Uppgifterna i investeringsredovisningen överensstämmer med övriga delar i årsredovisningen.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas i anslutning till driftredo-

visningen. Uppgifterna i driftredovisningen överensstämmer med övriga delar i årsredovisningen.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. I och med årets resultat redovisar kommunen en ekonomi i balans för år 2017.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I december 2015 kom SKL ut med en idéskrift om god ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och RUR. Gällande de finansiella målen, som får störst utrymme i skriften hänvisas till den så kallade RK-modellen. Skriften knyter också an till en tidigare skrift från SKL där god ekonomisk hushållning kan ses utifrån två dimensioner, att hushålla i tiden och över tiden. Detta innebär att väga verksamhetens behov nu mot verksamhetens behov på lite längre sikt (SKL Hushållning i lagens namn, 2005).

I förvaltningsberättelsen finns en utvärdering av den ekonomiska ställningen i förhållande till de finansiella målen. Utvärderingen sker även i förhållande till andra finansiella nyckeltal.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi anser att beskrivningen av utfallet av verksamheten har förtydligats sedan föregående år. Vi anser även att de finansiella analysen av kommunens ekonomiska ställning har fördjupats.

För att utveckla utvärderingen av god ekonomisk hushållning ytterligare rekommenderar vi att förvaltningsberättelsen till exempel kompletteras med jämförelser med andra kommuner inkluderas i enlighet med vad som föreslås i idéskriften från SKL.

Vi vidhåller att överföringen av budgetmedel mellan åren inom ramen för investeringsredovisningen bör formaliseras så att ett beslut krävs för att den totala investeringsramen ska utökas. Beslutsunderlaget bör vara mer detaljerat än vad som framgår av investeringsredovisningen. Avstämning bör ske mot gällande finansiella mål. Vi anser även att investeringsredovisningen bör förtydligas så att det framgår hur nyttjade budgetmedel överensstämmer med den beslutade budgeten på projektnivå.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans i och med årets resultat. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017:

Finansiella mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
<u>Resultatmål</u> Målet är att resultatet under perioden 2015-2017 skall uppgå till 1 % av skatteintäkter och bidrag. För 2017 fastställs resultatmålet till 10,0 mnkr.	Resultatet uppgår till 1,4 mnkr.	<i>Målet är inte uppfyllt.</i>
<u>Likviditetsmål</u> Emmaboda kommun ska hålla en sådan likviditet att de löpande betalningarna kan klaras utan kortfristig upplåning med undantag av tillfälliga investeringstoppar.	Checkräkningskrediten har inte utnyttjats.	<i>Målet är uppfyllt.</i>
<u>Investeringsmål</u> Huvudmålet är att samtliga investeringar ska självfinansieras och undantag från detta måste beslutas i kommunfullmäktige vid fastställande av budgeten.	Upplåning har inte skett.	<i>Målet är uppfyllt.</i>
<u>Mål för kostnadsökningar</u> Den av kommunfullmäktige fastställda budgetramen gäller för verksamhetsåret. Respektive nämnd ansvarar för att kostnadsökningar av olika slag finansieras inom fastställd budget.	Flertalet av nämnder visar negativa budgetutfall.	<i>Målet är inte uppfyllt.</i>

Av redovisningen framgår att två av fyra finansiella mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I budget 2017 finns målområden och tillhörande åtaganden/uppdrag enligt följande:

A: Emmaboda kommun som attraktiv knutpunkt och mötesplats

A1 – Målområde: Utveckla stationsområdet i Emmaboda

A2 – Målområde: Utvecklad huvudbiblioteksfunktion i Emmaboda

B: Näringslivsfrämjande aktiviteter – stöd och service till företag

B1: - Målområde: Stimulera företagande

C: Boende, fritid, kultur och miljö

C1 – Målområde: Skapa intressanta boendemiljöer

C2 – Målområde: Utveckla Boda Glasbruk till ett starkare besöksmål

C3 – Målområde: Miljö

D: Sysselsättning, integration, jämlikhet, jämställdhet och mångfald

D1 – Målområde: Fler i egen försörjning

D2 – Målområde: Främja relevanta utbildningar som leder till anställning

E: Infrastruktur – förutsättningar för att bo och verka i hela kommunen

E1 – Målområde: Utveckla möjligheterna till ökad kommunikation inom kommunen

E2 – Målområde: Fortsatt satsning på fiberutbyggnad

För varje åtagande finns en ansvarig nämnd/nämnder samt en eller flera ansvariga tjänstemän. Det anges även en tidplan.

I förvaltningsberättelsen görs en uppföljning av samtliga åtaganden som finns i budget 2017. Bedömning görs om målet är uppnått, delvis uppnått alternativt om målarbetet pågår. Som ansvarig anges en tjänsteman. Det finns uppgift om handlingsplan, tidplan, kommentarer samt uppgift om åtgärden leder till utgift inom drift eller investering.

Uppföljningen visar att 20 (61 %) av åtgärderna är avslutade, 4 åtgärder (12 %) är delvis uppnådda och att 9 (27 %) av åtgärderna pågår. I förvaltningsberättelsen anges att de åtgärder som pågår har fått en utökad tidsram som sträcker sig till och med år 2018.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat endast delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Av de finansiella målen för år 2017 uppfylls två av fyra finansiella mål.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av återrapporteringen framgår att 61 % av de beslutade åtgärderna är utförda. Nio av målen (29 %) har fått utökad tidsram som sträcker sig till och med år 2018. Vi bedömer måluppfyllelsen som god.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje post i resultaträkningen.

Årets resultat är positivt och uppgår till 1,4 mnkr (33,6 mnkr). Resultat medför en negativ avvikelse mot budget med 9,6 mnkr. Förklaring till budgetavvikelserna på en övergripande nivå kan förtydligas.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter minskat med 19,5 mnkr främst på grund av bidrag och ersättningar från Migrationsverket. Verksamhetens kostnader har ökat med 42,0 mnkr till följd av flera anställda samt ökade kostnader för till exempel försörjningsstöd, bostadsanpassningsbidrag och externa placeringar inom individ- och familjeomsorgen. Skatteintäkter ökar på grund av ökad befolkning och generella statsbidrag har ökat till följd av Emmaboda kommuns andel av de så kallade välfärdsmiljarderna.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Utfall 2016	Avvikelse fg år
Verksamhetens intäkter	143,1	162,6	-19,5
Verksamhetens kostnader	-672,4	-630,5	-41,9
Avskrivningar	-19,4	-20,9	1,5
Verksamhetens nettokostnader	-548,7	-488,8	-59,9
Skatteintäkter	392,8	376,6	16,2
Generella statsbidrag och utjämning	150,7	140,5	10,2
Finansiella intäkter	8,7	7,5	1,2
Finansiella kostnader	-2,1	-2,2	0,1
Årets resultat	1,4	33,6	-32,2

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL. Följande poster kommenteras:

- Kommunen har påbörjat införandet av komponentavskrivning genom att årets investeringar aktiverats uppdelat på komponenter. Det har inte skett för de tillgångar som anskaffats före år 2015. På grund av detta bedömer vi att det finns viss osäkerhet i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.
- En tidigare avsättning finns för täckning av Rasselbygdstippen med 2,1 mnkr. Förhållandena som beskrivits i tidigare granskningsrapporter har inte ändrats. Vi bedömer att det finns en risk i posten. Det innebär att vi anser att kommunstyrelsen därmed borde säkerställa en eventuell finansiering och framtagandet av en ny kostnadsberäkning för att iordningställa deponin samt avsätta medel i balansräkningen för detta.
- I posten materiella anläggningstillgångar finns konst upptaget till ett bokfört värde om 12,2 mnkr. I samband med byte av anläggningsregister har det uppmärksamats att det inte gjorts någon inventering av inköpta föremål under överskådlig tid.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är uppräntade enligt god redovisningssed.

2018-03-12

Caroline Liljebjörn

Caroline Liljebjörn
Uppdragsledare/Projektledare